

lijonų dolarių. Bet didžiuliai balsų įvertinimo komisijos atrado, kad tie šėrai, kurių vertė būk esanti 179 milijonai doliarų, nėra verti nei vieno cento. Kompanija esą tapo gydyžius savo knygas, kad visos atskaitys ne patikėtinos. Su ta nuomone nesutiko tik buvęs prezidentas. Taftas, kuris atstovauja gelžke lių kompanija.

Iš Amerikos Lietuvių Gyvenimo

ČIA TAIPINAMA ŽINIOS IS AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO ĮAINTINAI RASOMA MUSŲ GABŲ KORESPONDENTŲ APIE TEATRUS, BALIUS, PRAKALBAS IR ABLINĄ JUDEJIMĄ.

NEW PHILADELPHIA, PA.

Bažnyčioje iš sakyklos ir plakatais buvo paskelbta, kad rugsėjo 2 d. ant 7 val. vakare bus prakalbos L. L. paskolos Bonų reikale.

Atėjus minėtai valandai, nuėjau ir aš pasiklausyti prakalbų. Prisiartinus bažnytinės salės durių, žiūriu jau 3 moteris ir 4 vyrai laukia salės atidarymo. Įsimaisiau ir aš jų tarpan ir laukiamie ateinant kalbėtojų (rodosi, turėjo būti šalinai ir M. Bagdonas). Mums bestovint, atėjo ir vietos L. L. P. stoties kasierius, apie kurį šale stovintis man paaiškino, nes aš čia, kaip naujas gyventojas, su niekuom nesusipažinęs. Salę atidaryta ir vis laukiamie kalbėtojų. Jau ir pusė po aštuonių, kalbėtojų nėra. Kasierius prieina prie čia pat „meistravojančių“ vietos kunigo ir vargonininko ir paklausia: „ar iš misijos buvo Tamstoms rašyta, kad kalbėtojai tikrai atvyks?“ Mat kunigo ešama L. L. P. stoties pirmin., o vargon. raštininku. Pirmin. — kunigas atsako kasie riui: „taip, jie man atrašė, kad bus du kalbėtojai: vienas katalikas, kitas tautininkas, bet aš jiems nurašiau, kad tautininko kalbėtojas čia nereikia.“ Kasierius nieko neatsakė, bet jo yeide pasirodė nesmagumo žymė, ir valandėlę pastovėjęs, nusijuokė ir išėjo. Tai viskas ir užsibaigė tik tuom.

Šitas atsitikimas ir pasikalbėjimas su tūlais šio miestelio lietuviais, reikalauja nuo manęs dar šio-to pridėti. Žmonės sako, kad kadaisia čia vykdamas su prakalba P. Žadeikis pavėlinęs atvykti visa pusvalandį (ne iš savo priežasties), už tai tas pats kunigas jį (Žad.) vadino ne džentelmonu ir sakė dar, kad daugiau jam (Žad.) prakalbų nerengs, nes jis socialistas. Nugirdau taipgi žmonės šnekant, ir tai šneka didelė dalis, kad jeigu tautininkų kalbėtojų, anot kunigo, nereikia, tai žiū-

rėsime, ką jis jau padarys? Iš žmonių kalbų numanu, kad šio miesto didelė lietuvių dalis simpatizuoja vidurinės sriovės plat formai. Ir laike pereito vajuas (L. L. P.) tos rūšies žmonės daugiausia L. L. P. Bonų nupirkę. Žmonės taipgi sako, kad vietos L. L. P. stoties pirmininkas, kunigas, nėra pirkęs Lietuvos Paskolos Bonų. Tai labai gražu. O sau automobilių, tai puikų turi įsitaęs. Taipgi sužinojau, kad čia ir bolševikai pirkę L. L. Bonų. Bet dabar, tai nesu girdėjęs, kad būtų gyresis, jog pirkis bonų. Kodėl taip yra, nežinau. Beje, yra žmonės kalbų ir kai kurie pusėtinai pyksta ant Liet. Ats. Čarnecko, kam jis Washington būdamas per ilgai (iki pusę po devynių ryto) miega. Kuom žmonės savo tas kalbas pamatuoja, nežinau. Pittsburgho keleivis.

BROCKTON, MASS.

Pirmadienį, rugp. 29, 3 v. ryte, iškilo gaisras Kazimiero Kaskio garažyje. Sudegė keturios mašinos visiškai, o šešios tik truputį apdegę. Gaisras, tur būt, kilo iš per daug įkaitusios mašinos, kuri buvo įvežta savininkui apleidus garažį. Kadangi gaisras nutiko lietuvių apgyventoje apylinkėje, tai nukentėję lietuviai, automobilių savininkai. Bet jų karai, išskyrus vieną, buvo apdrausti. Nuostolių dar neapskaičiuota.

Brooklynietis Albertas Stankus jau ketvirtą mėnesį svečiuojasi pas savo tėvus Montelol. Jis mano rudenį įstoti į Columbia universitetą. Jis gabus muzikas ir New Yorkiečiams bus smagu turėti naują veikėją savo tarpe, kuris galės mokinti chorą. Jojo sesuo baigė Normal School, Bridgewater, Mass. ir 7 rugsėjo išvažiuoja į Mansfield, Mass., kur mokins ketkant, ir tai šneka didelė dalis, kad jeigu tautininkų kalbėtojų, anot kunigo, nereikia, tai žiū-

viais dalyvauja ir veikia. Monteliečiai lietuviai beveik gyvena krūvoje ir išėjus ant gatvės jautiesi, kaip Lietuvoje, nes visur skamba lietuvių kalba. ZXY.

BALTIMORE, MD.

Rugpjūčio 30 d. Liet. Amer. Rūbų Išdirbimo Bendrovės atnars skyrus laikė savo susirinkimą, kuriame buvo skaitytas raportas nuo Bendrovės atstovų iš Lietuvos. Raporte pasakyta labai daug naujo:

1) L. A. R. I. B.-vė, tapo įkorporuota Lietuvoje, po vardu „Rūbas“; 2) Bendrovė su pirmą Liepos, Kaune pradėjo siųstyti su 16 siuvamų mašinų; 3) Bendrovė „Rūbas“ gavo nuo Lietuvos valdžios užsakymą ir padarė sutartį ant 30,000 eilių (siūtų) L. kariumenai; 4) Bendrovė „Rūbas“ po Taurage ant upės „Tura“ daro tvenkinį ir stato verpimo ir audimo dirbtuvę, prie kurios bus ir elektros stotis, kuri duos visam Tauragės miestui šviesą.

Susirinkusieji dalininkai, raportą priėmė su dideliu entuziazmu ir nekurie pakėlė savo šerūs nuo 50 dol. iki 100 dol. ir dar pasižadėjo pasidaruoti del Bendrovės. Ir ištikrųjų yra kuom m džiaugties, nes L. A. R. I. Bendrovė vos tik sukėlė 50,000 dol. ir jau pradėjo realią darbą, kuomet kitos Bendrovės yra su kėlusios net ir po kelis šimtus tūkstančių, o vienok nestengė, nieko pačios pradėti, bet glaudžiasi prie kitų Bendrovių. P. Jaras.

CHICAGO, ILL.

Partijos ir lietuvių. — Piliečių darbuotė.

Nuo tų laikų, kuomet „Lietuva“ dienraštis nupuoė, lietuvių grynai tautiniai liberalai judėjimas buvo irgi numenkėjęs. „Naujienos“ ir „Draugas“, abudu partiviniai laikraščiai būdami, grynai lietuvių judėjimo

nemoka palaikyti.

Pastaraisiais metais čionai bent viena lietuvių drūtvietė buvo „Chicago Lietuvių Taryba“. Ji pastaruoju laiku buvo išrinkusi pil. S. Grišių, kurį įgaliojo organizuoti Chicagoje Lietuvių Piliečių Sąjungos skyriai. Rodos jo pastangomis tapo suorganizuotas 63-sis skyrius.

Tam judėjimui čionai yra plati dirva. Bet ji dar labai užleista. Žmonės tebėra mūsų partijų sudemoralizuoti ir nežino, kur rion pusėn linkti. Jie mielai remti Lietuvos valstybę ir plėtoti lietuvių pilietybę, bet čionai kyla labai svarbus klausimas: ar verta remti tokią valdžią, jeigu Lietuvą valdytų vien kunigai?

Būtų gerai, kad orui atėvus įvyktų L. P. Sąjungos susivajimas, kuriame būtų nustatyta viršų minėtas klausimas, taipgi ir daugelis kitų dalykų, kurie Amerikos lietuviams yra labai svarbūs.

Piliētis.

UTICA, N. Y.

Veikėjų nerangumas. — Kun. Vanagas išvažiuoja. — Rengiasi į streikus.

„Vienybė“ 63 nr. buvo žinutė iš Lietuvių Piliečių Sąjungos vietinio skyriaus darbuotės, ir būk skyrius turėjo susirinkimą. Aš norėčiau paklausti, kada tas buvo?

Čia nebuvo daugiau, kai tik du susirinkimai po Maj. Žadeikio prakalbų, ir tai nariai Lietuvių Piliečių nežinojo, kur susirinkimas.

O kaslink moterų organizavimu, tai nėra ką nei kalbėti, ir visai negirdėti, kad Utikoje būtų veikiančių moterų.

Mano nuomone, tai vis skyriaus valdybos apsilėidimas. Daugumas vietinių lietuvių klau sinėja viens kitą, kaip Sąjungos reikalai stovi, bet nieko nebesigirdėti.

Iš tikro būtų gerai, kad „Vienybė“ turėtų už organą, ar kad taip katrie daugiau užrašytų patys pasiskaitymui daliosios literatūros ir pasiskaitytų apie politiką.

Čia norėčiau priminti nors apie Utikos: „Nemunė Ratelio Draugija“, kurios nariai labai prisiverstų „Vienybė“ skaityti, kad ir nors ant draugijos vardo užrašius; man rodos, kad tie visi indomauja politiką ir daliaja literatūra.

Turim pranešti, jogei vietinis klebonas, kun. Vanagas, jau apleidžia Utikos Sv. Jurgio parapiją. Laimingos kelionės ir rasti kur daugiau vištų tupi!

Utikos laikraščiai praneša, jogei kriaučiai eis į streiką. Bet čionai streikai nebesiseka. Moldieriai pralaimėjo 20%, audimo mašinų taisytojai pralaimėjo \$3.60 į savaitę. Matyti, neatsakantiai į streiką pristengia. Utikietis.

BALTIJOS VALSTIJŲ LINAI

Iš patikėtinų šaltinių sužinoja, jogei tarybos tarp National Metal and Chemical Bank iš Londono ir Baltijos Valstijų, del Baltijos Valstijų — Lietuvos, Latvijos ir Estonijos — linų produkcijos, priejo prie nieko, ir tos trys valstybės gali daryti ką nori su savo linais.

Lietuva ištikro, pasirašė po kontraktu su tuo banku ant vienu metu, bet metal užsibaigė Gruodžio 5, 1920. Kuomet metal pasibaigė, bankui buvo pranešta, jog kontraktas nebus atnaujintas. Tuom pat laiku buvo pranešta, jog manyta organizuoti privatišką bendrovę, kuriai linų išgabenimas bus pavestas. Tas užbaigęs Valstybės pilną kontrolę, kuri iki dabartinų laikų egzistavo. 1920 ir kitų metų linų yra suvirš keturi tūkstančiai tonų, valdžios nenupirkti ir didesnė dalis randa si ūkininkų rankose.

Latvijos tas bankas bandė vesti tarybas su valdžia-gauti netik pilną linų kontrolę, bet ir gurių koncesijas, ir teisę įsteigti Latvijos tautišką banką, ir agentūrą, kuri pilnai prižiūrės

Žinios iš Lietuvos

BURLIOKAI NERIMSTA

Pandėlis. — Buvusios caro valdžios Lietuvoje privaisinta daugybė burliokų. Visi dar atmename, kaip prieš karą jie buvo pas mus įsidrąšinę, kokie nepakęčiami akiplešos jie buvo: vogdavo, plėsdavo, iš šautuvų, revolverių šaudydavo, girtuokliaudavo, tačiau žmogui ramiai pereiti neduodavo. Žmonės ant jų teismo neradavo: su žandais, urėdinkai gerdavo ir tik pamėgink juos užkabinti! Paramos iš rusų valdžios jie turėdavo kiek tik norėdami. Mat jų buvo jie čia atliūsti rusų kultūrai platinti, pravoslavų tikėjimui skiepyti, lietuvių iš jų žemės stumti. Tik mūsų laime, kad tie puslaikiniai apaštalai visus savo darbų galus degtinę nuskandindavo! Ir tie aukso lai kai jiems dar ir šiandien atsi-rūgsta: žiūrėk šen ten, progai pasitaikius, gal nesąmoningai pareikalauja sau ypatingų teisių, kaip tai jie prie caro yra turėję. Štai Pandėlyje liepos 26 d., darant P. Ruseckui, St. Seimui nariui, pranešimą, vienas ilgabardis rusas išreikšė pagėdavimą, kad prakalba būtų sakoma rusiškai, nes mat yra jų čia keletas, kurie lietuviškai nesupranta.

Tadai matyti ir didelio nerimastio: kas, girdi, su mumis bus? Ar liksime mes Lietuvoje, ar išvargs mus iš čia? Mat, jų gražūs praieities darbeliai neduo da ramybės: ką jei lietuvių vi-sai atsimins ir panorės atsi-skaityti. Nėra nei carikųjų žan-darų, nei pusgicrų urėdinkų, nei ilgabardžių popų, — kas beužsislėps!

Ir kukžasi tarp savęs ir dairasi neramiai aplink, ir nervin-gai kepturę prieš kiekvieną gu-zikuotą lietuvių nuo galvos trau-kia: kas bus? ar neišvargs mus ten, iš kur mes esame atėję? M. P.

MOKYTOJŲ KURSAI

Telsiai. — Birželio 25 d. prāsėdėjo Telsių ir Kretingos ap-skričių „vasaros mokyk. kur-sai.“ Mokytojų suvažiavo su vir-šum šimtas. Pirmą dieną apsilankė iš Kauno svėtyš šviet-minist. Departamento Direkto-rius, p. Vokietaitis, sveikino vi-sus ir pasakė trumpą prakalbą. Pasakė, kad valdžios noras esąs įkurti Telsiuose mokyk. semina-riją... Paskiau ejo klausimai iš vietų: kad valstiečiai atsisako mo-kyt. duoti pastocių, nors mėne-syje kartą; 2) prašoma buvo, kad kursų metu būtų duodami iš inteligentių indendentūros mo-kytojamų produktai, nes iš tų al-gų negalima išgyventi; 3) kū-ro mokykloms aprūpinimo reika-lui; 4) mokytojai nusiskundė, kad permažos algos ir negalima išgyventi ir keletas kitų smul-kių klausimų. Adomas iš rojaus

DERLIUS

Veliuona, Kauno ap. — Ši-met pavasaris buvo geras — žiemkenciai visi „rudens lai-ku grigijo.“ 15 varstų apylinkė-jug rugiai, kviečiai ir dobilai iš-pavasario buvo geriausi. Vasa-rojų pradėjom anksti sėti ir li-

visus valdžios pardavimus ir pirkimus. Siūlomos sutartys ne-kuomet neužbaigtos. Dabar Lat-vijos valdžia neturi nieko bend-ro su National Metal and Che-mical Banka.

Latvijos valdžia kontroliuoja linus. Valdžia nupirko apie 5-000 tonų nuo ūkininkų ir visi-tonai dabar Rygoje del išgaba-nimo. Raportuota, jog Lietuvos ir Latvijos linai vidutiniškos arba menkos rūšies.

Tarybos tarp banko ir Estų valdžios buvo tik pradėtos ir neužbaigtos. Estonijos linai pri-vatitškų firmų rankose. Firmos valdžios autorizuotos.

(For. lang. Inf. Serv.)

gi birž. 15 d. išrodė geru, jei nepriminti, kad pavasaryj ar-toje dirvaje retai sudygo ir nu-gelto. Pirmu kartu vasarųjų už-sėjus pradėjo taisyti ir dygti. Kviečiai ir rugiai del dažnų šal-nų ir sauso oro bus vidutiniš-ki. Dobilai menki, šieno visai ma-ža. Bulvių bus gerų, daržo-vės taisosi. X

GAISRAS

Kruopiai, šiaulių ap. — Lie-pos 14 d. miestelyje iškilo gais-ras, sudegė apie 40 namų. Gai-sro priežastis neiširta. Nuosto-lių apskaitoma apie 3,000,000 auks. Beržinkalnis.

VANAGELIO PASKAITA

Mariampolė. — Rygiškių Jo-no gimnazijoje liepos 15 d. vasa-riniamis mokytojų kursininkam buvo paskaita p. K. Vanagėlio. Buvo kalbėta apie atgijimą Lie-tuvos ir jos kūrėjus. Taip pat šį tą pasakė apie mokytojų dar-bą liudyje. Pabaigoj paskaitė savo eilučių. Visų kursininkų vardu p. P. Natkevičius išreiškė padėką Vanagėliui už atlan-kymą ir paskaitą. Vanagėlis lan-kosi Lietuvoj iš Varšuvos. Islandietis.

VAKARINIAI KURSAI

Duokiškis, Rokiškio ap. — Šimet prie pradėdamosios mo-kyklos yra įkurti vakariniai kur-sai suaugusiems. Įsirašiusių bu-vo apie 35 kursininkus. Pamo-kos buvo du kartus savaitėje. Dėstoma aritmetika, gramatika, gamtos mokslų, geografija, is-torija ir skaitymas. Vietos jau-nimas džiaugiasi, kad atėjo pro-ga pasimokyti. Lanką kursas noriai mokosi. Berželis.

RINKIMAI

Udrija, Alytaus ap. — Rinki-muose gavo mažesnių ir beže-mių darbininkų sąrašas 421 bal-są, ir pravedė valstiečių Tary-bon 5 žmones (artimi L. V. Sa-jungai); ūkininkų sąrašas gavo 217 balsų ir pravedė 3 žm.; ma-žesnių sąrašas — 157 b. — 2 žmones ir ūkininkų sąjunga — 154 bal. — 2 žmones. Kriškiō-nys demokratai labai susirūpi-nę. J.

ŽMONIŲ GYVENIMAS

Panevėžys. — Panevėžyje gy-ventojų skaičius auga. Iš Ru-sijos tremtinių sugrįžo daug. Būtų trūksta, — negali kam-barėlio gauti, ir brangu. Tokia padėtis blogai atsiliepia į mo-kinųjų gyvenimą. Mokiniai sugrį-žę į savo būtus randa juos už-imtais ir negali gauti pastogės. Jei valdžia ir savivaldybės nesirūpins šiuo reikalu, tai skau-džiai atsilieps į beaugančią jau-nuomenę.

Dunduliškio Tetirvinas

ISPEJIMAS

Viduklė, Raseinių ap. — Ne-toli Viduklės miestelio teka ma-žas upelis Apusinas. Ant upel-io yra vandens maūnas, kurį dabar žydelis nuomoja. Tam upely žemiau pylimo, teko pa-stebėti, Viduklės kailiadirbiai atsivežę odų merkę ir skuto. At-liekamas dalis paliko ant kran-to upelio arba vanduo nunešė. Man rodos, kad toks kailiadir-bių elgimasis negeras, nes jie gali atsivežti padvėsius nuo li-gų gyvulių odų ir upeliu pa-skleisti gyvulių ligas. Reikėtų vietos savivaldybei atkreipti į tai dėmesio, kad apsaugojus žmones nuo nelaimės. Jaunas Rašytojas.

MUSŲ VARTOTOJŲ B-VĖS

Šių metų sausio mėn. 1 die-nai Lietuvos Vartotojų Ben-drovės turėjo 45,000 narių (jų tarpe 7,22 moteris), 5 milijonus auksinių sąvų kapitalų; praėjū-siais 1920 m. visos vart. ben-drovės sutaupė (gyvo) pelno sa-

vo nariams 4½ milijonų auks-inų. Didžiosios vart. bendrovių santaupos priskirtos prie įvai-rių neskirstomų bendrovių ka-pitalų ir fondų. Į šias skaitli-nes Koperacijos Sąjungų kapita-lai ir santaupos neįeina.

PREKYBOS SKYR. ŽINIOS

Trąšų užpirkimas. — Nors trąšų šimet Sąjunga buvo už-pirkusi nemazai, bet jų reikala-vimas tiek didelis, kad reikėjo dar naujas superfosfato trans-portas užsakyti, kuris nė vė-liau šio mėnesio 25 dienos tiki-masi gauti, ir visiems užsaku-siems, superfosfato pasiūsti. Užsakymai superfosfatui dar priimami. Tomamilių Sąjunga užpirkė nedaug, nes bendrovės jų nedaug tereikalavo. Sąjun-goj galima gauti ir kaulamilių.

UKIO MASINOS

Kuliamųjų mašinų, maniečių (rusvelkių) akselinių, arpų jau gauta iš užsienių ir pasiūsta į visus Sąjungos skyrius. Šiomis dienomis laukiama iš užsienių dar keleto vagonų mašinų, tarp kurių bus ir malūnėlių javams malti ir mašinelių runkeliams pjaustyti.

DRUSKA

Druskos visuomet yra Sąjun-gos sandėliuose, bet bendrovės norinčios druską gauti vago-nais, prašomos duoti Sąjungai užsakymus iš anksto, bent 10-12 dienų anksčiau nei reikia gauti.

Iš anksto padarytus užsaky-mus Sąjunga išpildo geresnė-siems sąlygomis; nes užperka iš pirmų rankų. Kuomet gi bendr-ovės skubiai reikalauja jų užsa-kymus druskai išpildyti, tai Są-jungai tenka pripuolamai nu-pirkti ir kartais permokėti ar pirkti ne toios rūšies druską, kokią bendrovės norėtų gauti.

PILVISKIAI

Šių metų liepos 12 dieną 3 žvalgų punktą areštavo Pil-viškių Valstiečių Tarybos nari Simaną Blažaitį. Jis priklausė darbininkų frakcijai. Areštavi-mo priežastis iki šiam laikui dar nežinomos. Suimtasai taip pat nežino, už ką sėdi. Tai jau ir mūsų „demokratybė“ — grū-da žmones kalėjiman ir nepa-sirūpina pasakyti, už ką. V-s.

NEMANIUNAI

Alytaus apskr. — Mūsų kle-bonėlis kun. J. Soparas tai isti-kro biednas žmogus. Turi tik 70 dešimtinų žemės. O apie kitą turtą, tai nėra kas ir kal-bėti, vieni niekai — 15 kiaulių, 5 karvės, 20 žasų, apie kąp kalakutų, puskapis vištų, viena-kių menkinių, ir viskas. Kai atėjo atlaidai, tai vargas jau nebežinojo kas ir daryti. Per pa-mokslą prašė nešti klebonijon — sviesto, sūrių, kiaušinių, parsiju-ky, vištų ir tt. Gerai, kad nors vietos gyventojai jam padėda, — badu numirti, jeigu niekas negelbėtų. Tai būtų bėdos pri-dirbės Steig. Seimas, jei būt socialdemokratų paklausęs ir at-ėmęs iš kunigų žemę. Tikrais proletariais būtų virtę, o tai dar ir subūvėkėje. Nelaimingi, nē-laimingi, o mūsų už vis nelai-mingiausias, nes turi ketvertą dūšių seimynos (3 gspadinės ir sesutė). Mikstūra.

Tel. 4428 Greenpoint.

DR. JOHN WALUK

Valandos: nuo 8 iki 10 ir ryto nuo 1 iki 3 po pietų nuo 6 iki 8 vakarų. Nedėliomis pagal sutarimą.

161 North 6th Street Brooklyn, N. Y.

Tel. 1537 R. Elizabeth.

DR. A. BACEVYČE

Gyvena Elizabethport, N. J. 161 Franklin st., kampas Second st.

Ligonius priima: Ryte nuo 8-9. Po pietų nuo 1-2:30. Vakare nuo 6-8 val.

KNYGŲ! KNYGŲ!! KNYGŲ!!!

IS LIETUVOS

TIK-KĄ APTURĖJOME DIDELĮ SIUNTINĮ NAUJAUSIŲ LIETUVOJE ŠPAUSDINTŲ KNYGŲ

Teatro Veikalų:

KOMEDIJOS. — Keturių įpangos ir gražios komedijos, trijų ir mažiau aktų. puslapų 155. Kaina su pristatymu 75c.
FARIZIEJAI. — Arturo Smitelio trijų veiksmų drama. Kaina 35c.
STEPAL. — Keturių veiksmų epizodas. Kaina 25c.
VARGŠAS TADAS. — Drejų veiksmų komedija, kuri buvo jau lėta Brooklynė tris sykius ir dar nepakako. Kaina 25c.
LAPEUS. — Trijų veiksmų tragi-komedija. Kaina 35c.
VAIKŲ ŽAISLAI. — Trių komedijėlės vaikams lėti. Kaina 25c.

Mokslo Knygos:

EUROPOS GEOGRAFIJA. — Rankvedis mokykloms, 160 ilgaug vėliasių žinių apie Europos šalis ir gyventojus. Kaina 75c.
LIETUVOS ISTORIJOS PRADŽIAMOKSLIS. — Mokyklai rankvedėlis. Kaina 50c.
BUHALTERIJOS (Book-keeping) VADOVELIS. — Elementinis kursas komercinėse mokyklose vartojamas. Kaina \$1.00.
GIEDOJIMŲ MOKYKL. — Vadovelis chorų dirigentams, vargonininkams ir solistams. Kaina 75c.
TRUMPA APOLOGETIKA. — arba Katalikų Tikėjimo Apgynimas. Kaina 75c.
PILIEČIŲ AVULKĖJIMO MOKYKL. — Skaitybė. Kaina 50c.

Literatūros Knygos:

RASTAI A. VIENUOLIO. — vieno iš gabiųjų dabartinės Lietuvos apysakų 56p. Stora knyga, pusl. 348. Kaina \$1.50.
JONO BILJUNO RASTAI. — Pust. 143. Kaina 75c.
SAIDIMŲ VAINIKAS. — Šimtas žaidimų del išvažiavimų, kambariuose „parties“, ir tam panašiai. Kiekvienas jaunimo veikėjas turi turėti šitą knygutę kad pasirinkti žaislų. Kaina 75c.

Šios Visos Knygos Galima Gauti

„VIENYBĖS“ KNYGYNE

193—197 GRAND STR., BROOKLYN, N. Y.

Isteigtas 1886 m.

VIENYBĖ

DU-KART SAVAITINIS

Utarininkais ir Pėnyliomis

METINĖ PRENUMERATA:

Suvenyose Valstijose \$3.50

Kanadoje 4.00

Lietuvoje ir kitur 4.50

Prenumerata reikia apmokėti išankstai.

Apie garsinimus klauskit laišku.

Adresas:

Vienybė Publ. Co., Inc.

193-197 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

Established 1886.

VIENYBĖ

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

Published Tuesdays and Fridays

at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES:

In United States \$3.50

Canada 4.00

Other Countries 4.50

Advertising rates on application.

Address:

Vienybė Publ. Co., Inc.

193-197 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

REDAKCIJOS STRAIPSNIAI

NELAIMINGAS VILNIUS

Didelio neramumo sukėlė lietuviuose žinia, kuri paplito anglų ir lietuvių laikraščiuose, būk Lietuvos Delegacija Genevoje priėmusi Hymanso pasiūlymą apie sudarymą dvejų kantonų Lietuvos ir susitaikę su lenkų delegacija. Ta žinia užgavo opiausias mūsų visuomenės vietas, bet nusiminęs prie naujo atstovo Lietuvių Informacijos Biūras vos į ketvirtą dieną rado reikalo pranešti laikraščiams sekantį pareiškimą telegramu:

„Kai kurie Amerikos laikraščiai paskelbė Associated Press paduotą iš Genevos klaidingą žinią, būk Lietuvos Delegacija Genevoje sutiko, kad iš Vilniaus ir aplinkinių būtų sudaryta atskira Lietuva, kurioje administracija būtų Lenkijos priežiūroje. Lietuvių Informacijos Biūras yra įgaliojotas pranešti, kad panašaus sutikimo Lietuvos Delegacija nėra davusi ir iš viso toji žinia nuo pradžios iki galo yra klaidinga.“ — Lietuvos Informacijos Biūras.

Tą reikėjo atitaisyti per Associated Press, kuri tokią klaidingą žinią paskleidė po Amerikos laikraščius, netik vien per lietuvių laikraščius.

Juk dabar šimtai tūkstančių amerikonių ir lietuvių, kurie mažai arba visai neskaito lietuvių laikračių, tebegyvena su nuomone, kad Vilnius tikrai atiteko lenkamis.

Kaip matys skaitytojai iš „Vienybės“ einančio aprašymo apie Briuselio derybų eigą, Hymansas norėjo, kad lietuvių priimtų jo projektą apie dvi Lietuvos kaip diskusijų pamatą, ir lietuvių tą priėmė, kas davė pamatą kalbėti, būk, išsivadama nepriklausomybės. Nes kam kalbėti apie tą, kas lietuviams yra griežtai nepriimtina? Lenkai, vienok, derybas sutraukė, norėdami įvesti Želigovskį ir jį pateisinti, ir abi pusės išvažinėjo namon. Genevoje dar vėl Hymansas bandė lietuviams antimesti federaciją su lenkais, bet tuomet ir delegacija ir Lietuvos valdžia griežtai atsisakė priimti Tautų Sąjungos Tarybos rezoliuciją. Ji atsisėjo ant gero pamato: lai lenkai išpildo Suvalkų sutartį, pasitraukia iš Vilniaus srities, atsiima Želigovskį ir tuomi parodo tikro noro gerbti savo sutartis — tuomet Lietuva tarsis su lenkais.

Todel daugelis nustebė, kuomet Lietuvos valdžia, jau tiek sykių-karčių prityrusi, kad su lenkais tiesiog negalima tartis, nes jų tikslas yra praryti Lietuvą kokiame nors unijoje, sutiko ant Hymanso pakvietimo vėl siūsti delegatų į Genevą ir vėl išklauysiti senas lenkų pasakas apie Vilniaus lenkiškumą ir Hymanso persama federaciją.

Taigi visi lengviau atsikvėps, perskaite Liet. Inf. Biūro pareiškimą, nors jis ir nesako kieno igaliavimu jis tą pareiškimą siunčia. Vienok turime tikėti, kad jis paėina iš autoritetingų šaltinių, nes dalykas rimtas.

ATGAIVINIMAS TARYBOS

Kuomet Tautinė Lietuvių Taryba išsiskirstė, daugelis manė, kad ta tiek naudinga darbo atlikusi įstaiga jau daugiau būsianti nebereikalinga. Jos darba perėmė tikras Lietuvos Respublikos atstovas. Bet dabar aiškisi, kad Lietuvių Tautinė Taryba galėtų labai naudingą darbą atlikti.

Ir Lietuvoje ir Amerikoje lietuvių mato, kad tarpe amerikiečių ir Lietuvos lietuvių anga kaž-koks nesupratimas, kuris gali liūdnei pasibaigti. Daug amerikiečių parvažiuoja Lietuvon su kilmiausiais norais, su įtemptu pasišventimu, bet dažnai grįžta atgal Amerikon ir jau nebemano atkankyti Lietuvos. Lietuvoje irgi su panika žiūrima į demokratiškesnį amerikiečių apsiėjimą jų agresyvią savę apreiškimą, norą dirbti energiška ir greitai. Bet akylesni lietuvių mato, kad amerikiečiai Lietuvai yra stipriausia paspartis, kaip aukomis taip savo pasišventimui ir gabumais. Todel jie kviečia visuomenės darbuotojus suprasti amerikiečių psikologiją ir stengtis juos pritraukti prie našaus darbo Lietuvos Respublikoje.

Amerikiečiai irgi savo dalį turėtų atlikti. Jie turėtų suprasti, kad Lietuvos lietuvių labai nuolankūs ir pakantūs, nes tokiais juos pripratino rusų režimas. Ta dalis galima būtų atlikti per Amerikos Lietuvių Tautinę Tarybą, kuri stengtųsi perstatyti lietuviams Lietuvoje amerikiečių troškimus, ir dėjų pastangas turėti draugiškus kultūros ir visuomenės susipratimo ryšius.

PERŽVALGA

Grįžtantieji Lietuviai.

Tremtinių Gražinimo Komitetas skelbia idomų statistikų apie gražinimą tremtinių iš Rusijos iki 1 d. birž. šių metų. Pasirodo, kad grįžo iš viso per tuos šešius mėnesius kone 26 tūkstančiai žmonių. Grįžimas vienok pradėjo didėti, nes viename liepos mėnesį sugrįžo 17,000. Ir kas mėnuo grįžta vis daugiau.

Pagal tautybę grįžusieji dalinasi: lietuvių — 10,476, lenkų — 645, žydų — 10,110, vokiečių — 164, gudų — 149, rusų — 4,246, latvių — 98, čigonų — 52.

Daugiausia grįžusieji apsigyveno Kauno rėdyboje. Į Suvalkus nėra grįžusio iki tam laikui nei vieno.

Pagal profesijų grįžo: 37 inžinieriai, 58 gydytojai, 40 advokatų, 11 fabrikantų, 13 kunigų, 52 rabinų ir 663 pirkliai.

Katalikų Universitetas.

Iš Lietuvos žinios ilgai eina, todėl nežinoma ar liovėsi tenkščiai klerikalai agitavę už katalikišką universitetą. Bet amerikiečiai, ypač kunigai, renka aukas sušilę. Kunigų organizacija „Vienybė“ savo sėme paskyrė \$300 tam tikslui, ir jie turi pasistatę surinkti iki 15 d. rug. net milijoną aukšų. Tas nestebėtina, nes mar kės pigios, o bedarbė kunigų nepėina.

Bet jau mes matėme, kaip smerkiamas yra tas darbas Lietuvoje rimtesnių žmonių. Vienok iš vysk. Karevičiaus laiško sprendžiant, tie pinigai, kurie eis jam, arba Lietuvos katalikiškam komitetui (Maironis, Maliauskas, Tamošaitis ir Bistras) bus suvaruoti ne atskiro „katalikų“ universiteto kūrimui, bet įsteigimui teologijos ir krikščioniškosios filosofijos fakultetų prie Lietuvos Valstybinio Universiteto.

Apie Rusijos šėlpiamą.

Granstrycio „Laisvė“, kaip paprastai, pridėjusi „del smoko“ keletą riebių žodelių „Vienybės“ adresu, bando sukritikuoti „Vienybės“ mintį, kad au kas Rusijos šėlpiamą reikia duoti Hooverio komitetui. Ji paduoda sekantį (logikos atžvilgiu) perlą: „Kaip šelpus Rusijos žmones Hooveris ir Lietuvos valdžia, sunku pasakyti, bet visgi netikime, kad tos istaigos nuosirdžia šelpa. Todel, esą, reikia duoti aukas tik (turbut) „Friends of Soviet Russia“ komitetui, kuris esąs darbininkų rankose. Bet kuomet viena iš didžiausių New Yorko unijų, amalgametai, nepasitiki tam komitetui ir surinktas aukas patys išdalins, tai kitiems žmonėms irgi labai ir labai verta paabejoti, ar pasiekis aukos tikslą, kuomet jas rinks ir dalins komunistų prietarėjai. Juk žinoma, kad komunistai, kaip senovės krikščionys tiki, būk jie esą naujo pasaulio apaštalai, kurių gyvybė yra begalo brangi žmonijai. Na, tat komisari ir gelbėsis pirma patys save, ir tą savo brangią gyvybę, palikdami ūkininkų ir miestelėnų pašelpą antroje vietoje. Todel pasaulis ir neužitiki įteikti pašelpą patiems sovietams, bet nori pats savo rankomis sušelpi badaujančius, nes tuomet tikrai badaujanči bus sušelpi.

Peštynės apie Tautos Fondą.

Musiškiai klerikalų vadai (kurie seniau buvo visai kitokių politinių pakraipų) jau nuo senai bando visus katalikus pažaboti po Federacijos vėliava, o jų pinigų ir Tautos Fondo. Tokiai ambicijai priešinas senesni ir išmintingesni kunigai, kurie žino „katalikiškumą“ dartinų išsiskolėlių, nuo Federacijos seimų atskilo Vyciai, Moksleiviai, Moterų Sąjunga, ir pasiliko tik kunigai, Tautos Fondas, Blaivininkai ir Juozapčiai. Gi Tautos Fondą (kuris maloniai iš visų aukų po 15 nuo šimtį sau atsisakaito už patarimą, remdamas savo konsituiciją) aplenkia daugelis katalikų ir organizacijų, kuomet jos siūnia savo aukas Lietuvai ar katalikiškes reikalams. „Žvaigždė“, pavyzdžiui, skelbia sąrašą tokių aukų, kurių suma siekia per tris milijonus aukšų.

Katalikų Internacionalas.

Austrijos mieste Gratz įvyko Katalikų Internacionalo įkūrimas ir susivaižavimas, kuris rūpinosi kaip iš „krikščionių stabmeldžių“ Europos padaryti katalikišką civilizaciją. Nutarta daug domės kreipti į jaunimą ir patraukti jį savon pusėn. Tan darban įkinkyti kaip kunigai, misijonieriai, taip ir svietiški inteligentai. Nuo Lietuvių kongrese dalyvavo mok. Tijūnaitis, kuris pasakė prakalbą esperanto kalba. Katalikų Internacionalo kalba beto bus irgi esperanto.

Progresyvių Moterų seimas.

L. M. P. S. trečias susivaižavimas įvyko Bostone rugs. 3-5 d. Vadovės nusidžiaugė kalbose, kad ta organizacija nusikratė „tų ponučių“, kurios norėjo paversti susivienijimą į sufragyčių organizaciją. Tas neįvyko ir dabar progresistės yra „dalis kovojančio proletariato.“ Delegacijų pribuvo 51. Iš raportų paaiškėjo, kad progresistės esama 1722, organo „Moterų Balsas“ spausdinama apie 4,000 ekz., bet jis neapsimoka, nes perpigiai pardavinėjamas, ir vis reikia prie jo pridėti. Aukų kartą su pasveikinimais suplaukė \$332.

Jau senai progresistės atsižymėjo uolome, su kurio išnėdavo rezolucijas prieš Lietuvos valdžią. Dabar jos ta uolumą kūrė nutarime, kad braukti iš savo susivienijimo kiekvieną narę, kuri rems dabartinę Lietuvos valdžią. Kartu išnešta ir protesto rezolucija prieš tą valdžią.

Kitas nutarimas tai eiti į pašėlpinės organizacijos, kur prima moteris ir moterų organizacijos (turbūt katalikų, nes kitokių nėra) ir ten „iš vidaus“ daryti progresą.

Pasaulių Didumas.

Amerikos Astronomų Draugija, kuri dabar laiko savo posėdį Middletown, Conn., gavo iš Mount Wilson observatorijos naujų fotografijų dangaus plokštumų per didžiausią pasaulio teleskopą. Nepripratusiai akiai tos fotografijos išrodo kaip vagos ir rtamsus bei šviesi spūgeliai. Mokslineikai patyrinėję jas spėja, kad mūsų pasaulio galą pasiektume už milijoną metų, jei įstengtume skristi kas sekundą po 186,000 mylių. Be to, dausoje yra tokie plėmai, kurie neperleidžia šviesos spindulių ir astronomai spėja, kad ten būsiai milžiniški žvaigždynai kaip kad mūs Paukščių Kelias. Jiems nestebėtina, kad tuose plėmuose rastūs žvaigždžių tokio dydžio, kad jį praverčia tūkstančių metų kol apsisuka apie savo ašį.

Mokslineikai dar tik pradeda nuspėti, kaip didelis yra mūsų pasaulis, bet jo slaptųjų dar nežino.

Lenkų ponai nori lietuvių žemėmis savo chlopus apdovanoti. Nesulaikimas jį! Pirkime bonus!

Europos Pradžia

Parašė Šarūnas

(Tąsa)

Jei ant Europos žemlapio susiras pradžią upių Reino ir Dunojaus, tai matysi, kad jos labai arti viena kitos. Taigi pradėjęs iš šitos vietos eiti žemyn, paupiais, patirsi, kad jos nutiesia kaip ir kokią istisą liniją nuo Šiaurės Jūros iki Juodųjų Marių. Šita linija per daugelį šimtų metų buvo rubežis tarpe dvejų galingų žmogaus rasių: Romanų ir Germanų. Romanai, arba apromanizuoti gyventojai, gyveno į vakarus ir pietus nuo tos linijos, kur dabar yra Francija, Spanija, Šveicarija, Italija, Austrija, Dunojaus sritys, Graikija ir Turkija, taippat Anglija. Į rytus gi nuo tos linijos, ir į šiaurę, gyveno Germanai, paupiais Emso, Wesero, Elbos, Odero ir Vistulės, kurios teka į Baltijos ir Šiaurės jūras.

Istorijos raštuose mes randame, kad tos dvi rasės, tai aršiai kariauja, tai ramiai, gražiai kaimynystoje gyvena. Vienok aiškisi tas, kad Germanai išlėto, žingsnis už žingsnio, bet amžinai, atkariauja nuo Romanų jų pozicijas. Germanai atiminėja jų žemes, išnaikina daugelį jų miestų, ir verčia juos į savo padonybę. Bet tuom patim laiku, visuose dalykuose, kurie apeina vidinį tautų gyvenimą, Germanai taip pat išlėto, bet amžinai romanizuojasi, Jie išmoko gyventi miestų gyvenimu, skaityti ir rašyti, gaminti geresnius ginklus ir drapanas, vartoti pinigų, ir gyventi tvarkiau ir taikiau.

Bet iš pradžių, pradžioje susidūrimo tų dvejų šakų Aričių rasės, jiedvi buvo labai ir labai skirtingos. Romanai gyveno tokiu gyvenimu, kuriuo maždaug mes gyvename šiandien, tik jie nebuvo girdeję apie paraką, garą ir elektrą. Jie turėjo didelius ir gražius miestus, pilnus to visko, kas pasotina skonį: stovylos ir paveikslai, puikūs vieši ir privati namai, dideli teatrai, kur žmonės praleidavo dvi ar daugiau dienų savaitėje žiūrėdami į atletiškus sportus. Platus ir lygus vieškeliai rišo tuos miestus ir per juos žygnai galėjo pernešti žinią stebėtinu greitumu iš Romos an Konstantinopolio į Tolimą Skotiją ar Persiją. Pavyzdžiui, Imperatorius Tiberius iš Pavios nuvyko pas savo brolių Drusą, būnantį už dvejų šimtų mylių, į 24 valandas. Žinia apie nužudymą Imperatoriaus Maksimiliano atėjo iš Akvilės į Romą į keturias dienas, kas reikėd, kad žygnas kelioavo apie 130 mylių į dieną.

Germanai gi gyveno truputį geriau negu geriausios tautelės indėčių čia Amerikoje laikuose Kolumbo. Jie neturėjo jokių miestų, tik paprastas kaimus neapvertus jokiais sienomis ar mūrais, kurie gintų nuo priešių. Pragyvenimą darė iš medžioklės ir žūklavimo. Jei ir turėjo žemdirbystę, tai ją dirbo moterys, ir tai augindavo tik tiek, kiek jiems reikėdavo, kad perleisdu žiemą. Jie dar nebuvo pažinę pinigų vertės, kuri pavelia žmonėms mainyti tuos dalykus, kurie vienam neuadingi ant tų, kurie naudingi. Jų drapanos buvo iš odų arba grubiai suauztų audeklų. Politškai jie neturėjo vienos valstybės, bet buvo išsidalinę į daugelį genčių, kurios vedė rinktiniai karaliai, ne tokie kaip dabar Europoje, bet kas kart žmonių išrenkami. Karė ir medžioklė, tai buvo jų garbingiausi užsiėmimai.

Mes laimingi, kad užsiliko raštas Romano Tacitus, garsaus istoriko, kuris matė Germanus pabaigoje pirmo šimtmečio po Kristaus Gimimo. Matyti, kad autorius turėjo minty parodyti Romanams, jog Germanai daugely atvejų buvo geresni už juos, ir turbūt, jo tikslas buvo pasergėti savo tautiečius apie pavojų, kuris jiems grėsia jei jie nepasimokins kaip ko iš niekinamų barbarų. Patėmydami kas rodėsi ypatingo pas Germanus, Tacitui ir kitiems vėlesniems rašėjams, mes, galime gauti aiškesnę nuovoką apie skirtingumus tų dvejų rasų.

Visi Romanai kalba apie milžinišką Germanų ūgį. Ir skeletai rasti paskesniuose laikuose Germanų kapuose, istiesų, rodo, kad jie buvo tikri milžinai. Paskui, jų „žiauros, mėlynos akys“ ir šviesūs arba „rudi“ plaukai dar daugiau baimės varė Romanams, kurie patys buvo mažesni, tamsesni, ir ramesni. Šimtmečius begyvendami miškuose Germanai priprato prie šalčio, nuovargio, Beto, jie buvo begalo drąsūs, tiek drąsūs, kad jiems lygių veik nė nėra tarpe pasaulio žmonių. Karė buvo jų džiaugsmas. Romanų rašytojai kartkartėmis aprašo pasiutimą su kuriuo jie mes davosi į mūšį, nepaisymą žaidų, ir net džiaugsma su kuriuo jie patikdavo mirti, tikėdami, kad tuomet jie susivienys su savo vyriausiu dievu Odinu ir laimingai gyvens per amžius.

Seimyniškas Germanų gyvenimas buvęs labai tyras. Sako Tacitus: „Jie beveik vieni iš barbarų pasiganėdina viena pačia.“ Vyras, kurio žmona pasirodė jam neištikima, nupjaukdavo jos kasas, išvydavo iš savo namų, ir vydavo nuoga plakdamas rykšte per visą kaimą. „Germanuose niekas nesijaukia iš pikto, neigi yra mados paleis tuvauti ir būti pasileidėliais.“ „Gerai įpročiai čia geriau veikia negu geri įstatymai kitur.“ Bet jie turėjo ir blogų pusų. Pavyzdžiui, taip mėgdavo gerti, kad nebuvo skaitoma už bloga praleisti visą naktį ir kitą dieną už stiklelio. Lošimas taipgi buvo labai mėgiamas ir vyrai net savo liuvisybę išstatydavo lošose. Bet laimėtojas gavęs vergą tokiu būdu iš gėdos stengdavosi kuogreičiausia jį kur nors iškisti.

Kas labiausia turbūt stebino Romanus tai Germanų kariška rikiuotė. Pas Romanus valstybė turėjo kieta kontrolę ant kiekvieno vyriško tarnavimo. Germanai gi neturėjo jokios didelės valstybės ir buvo įpratę tarnauti kuriam nors gabiam, drąsiam ir pasekmingam vadui. Jie prisidė davo prie tokio vyro dešimtimis ir šimtais, o gali būti, ir tūkstantimis, prisiekdami jį sekti ir jo klausyti. Vadas iš savo pusės turėjo ištikimai juos vesti ir duoti jiems teisėtą dalį karo grobio. Jei namie nebūdavo karės ilgą laiką tai tokie vadai su savo pasekėjais eidavo svetur, kur parsamdydavo ir kaudavosi tai vienoje pusėje, tai kitoje. Nereikia nei spėti, kad karė su Romanais visados būdavo populiariausia. Šitoki liuosa militarė organizuotė davė progos Germanams pjauti tarpu savęs betarnaujant Romanams, kurie parsamdydavo juos, iš to matysime, kad pavienis asmenys — vadai lošė labai svarbią rolę visuose Germanų viešuose darbuose. Vadas išlaikydavo savo poziciją tik tol kol išlaikydavo savo reputaciją drąsaus ir pasekmingo vado. Tokiu būdu karžygiai visados būdavo tikri, kad jų vadas užsipleno jų narsumo ir ištikimybės. Tuom Germanai turėjo didelį perviršį ant Romanų, kurie neturėjo jokio balso rinkime savo vadų, ir beto buvo priversti laukti įsakymų iš valdžios gyvenančios už šimtų mylių, kuri maž toje valandoje gali būti visai nesirūpino apie legionierių reikalus.

Kuomet mes skaitome Romanų raštus iš pabaigos trečio ir pradžios ketvirtio šimtmečio po Kristaus gimimo, pamatome kaip Romanai buvo susmukę dorėje. Visi žino ir nujaucia kiek piktybių yra dabartinių miestų gyvenime, bet mes jas turėtume išpūsti keletu sykių, kad gavus nors šioki-tokią vaizdą apie doros padėtį tarpe anų laikų Romanų. Prie visų mūsų dienų pagundų — neišsiskaidymo turto, noro pasimaginimų, stokos religinio principo, nusilpnėjimo seimyniškų ryšių — reikia pridėti dar kitą, žmonių vergiją, tuomet turėsime aiškesnį vaizdą apie anų laikų piktybes. Romanų vergai nebuvo die buki ir niekingi asmenys kaip mes įsivaizdujume iš žodžio „vergas“ prasmės, bet dažnai buvo daugeliu atžvilgių kiltesni už savininką. Tas ypač žvėrino Romanus. Turėdami vergų, kurie išpildydavo kiekvieną užgaidą Romanai paskeno ir apgailestina, nors puikų gyvenimą, kuris mus baisina iš visų raštų, pradedant Juvenaliu, baigiant Sidoniju.

Germanai ketvirtame šimtmečiu buvo, kaip sakėme, tokie barbarai kaip Amerikos indėčiai, bet su vienu dideliu skirtumu. Germanas turėjo gabumą mokintis, o indijonas ne. Indietis, susidurdamas su baltvėdžių pramoko tik jo niekystes. Bet Germanas, susidūręs su Romanu, pramoko nuo jo kaip valdyti, skaityti ir rašyti, įdirbti žemę, statyti miestus ir gyventi juose, atsisakyti nuo savo tikėjimo ir priimti tą, kurį išpažino užkariavti Romanai.

Gal nevienas stebisi, kodėl Romos Imperatoriai negalėjo sukelti milžinišką legionų armiją, kaip kad seniau ir atliaktyti nuo Germanų gamtinį rubežių dvejų upių sudaryta. Bet puikus ir puošnus Romanų gyvenimas juos išlepio taip, kad jie negalėjo apginti save. Buvo laikai, kuomet Romanų armijos užkariavo visą civilizuoatą pasaulį. Bet dabar Romanai tiek džiaugėsi gyvenimu savo teatruose, mądynėse, puikuose daruose, arba vasarnamiuose pamarėse, kad jie nebenorėjo eiti į kariūmenę. Jie verčiau mokoje alga samdytiems kareiviams, kad jų kovas atliktų. O kuomet tauta priėma prie to, galime jau saikyti sudiev jų galybei ir didybei.

(Toliaus Bus)

NELYGI DALIS

Aržuolėli, žalias medis,
Ko nebežaliuojai?
Kur paliko žali lapai,
Kad nebemirguoji?

Gal pakando šalna lapus,
Ką rėdė šakeles,
Išnešiojo vėjai lapus
Po visas šakeles?

Kurie krito ant kalnelio,
Tie ilgiaus pabuvo;
Kurie krito prie slėnelių,
Tie greičiaus supuvo.

Tie lapeliai nukrisdami
Tikrą tiesą rodė:
Kad ir mums, mlieleji broliai,
Dalis nevienoda.

Vienam buvo dalis skirta
Nuo tikro tėvelio,
Antram buvo dalis skirta
Ašarų upelio.

— Iš Liaudies Dainų.

TARKA

PRAŽANGINIS PAMOKSLAS

Iš Psichologijos Dirvonų

Skaitau „Naujienų“ nr. 202, kaip jų redaktorius peria kailį „Tėvynės“ redaktoriui. Mat „Tėvynės“ redaktoriui, kaip ne pikram iš papratimo, įspainiojo j kudas socialistas šležičius, kuris užsimanė patikti lenkam ir žydams. Tas šležičius būtinai reikalavo, kad naujai išrinktoje Kauno miesto Taryboje būtų kalbama posėdžiuose visokiomis kalbomis, kokios tik Lietuvoje randasi (gal neišimant nei karaimų ir „liuberiskos“ ubagų kalbos). Bet šitokis „be dugno gilus“ reikalavimas nepatiko Voldemarui, kuris pasakė: „Viena Lietuva, tai turi būti ir viena lietuviška valstybinė kalba“.

Paprastai tokie svarbūs ginčai, tuojau persikelia Amerikon, ir čionai redaktoriai už juos įsikimba viens kitam už plaukų, kaip dabar įsikibo „Naujienų“ ir „Tėvynės“ redaktoriai. Naujieniškas, būdamas šviešios galvutės „aplank visą“, ne labai ko pauso už pasekmes ir režia tėvyniškiu sekančiais: „Ko lėdi, kur nešmanai? Su viena kalba jau netik Lietuvoje kėblu, bet ir pačioje Chicagoje. Štai susikalbėk, kad nori su mūsų „bolšajės prostranstvo“ Jomantu arba tokiu paukščiu, kaip Strazdas! Su tokiais reikia mokėti kiekvieną dieną kitokia kalba kalbėti“.

Tokie argumentai yra „rikti-gai“ svarbūs ir mums jau iš anksto gailu „Tėvynės“ redaktoriaus, nes mes jau permatom, kaip Grigaitis jo plaukų knokštą tarp pirštų laikydamas, šėtoniška kvatois, sakdamas: „Ve tau kaip išpešiau!“

Naujienietis moka smarkiai mainytis, kaip ant kalno Taboro: vakar dėl biznio rėkė už lietuvių spaudos atgavinimą, šiandien dėl biznio rėks prieš lietuvių valstybinę kalbą, kad nenuskriaustų „liuberiskos“ ubagų kalbos, ir kad panakinti lietuvišką kalbą.

Reikėtų, kad „Tarkos“ viščiomenė kurtų psichologijos tyrimėjimui ir redaktorių gydimui fondą. Nes kitaip, redaktoriai privers savo skaitytojus kasdien mainyti savo nuomones, taip kaip mainosi redaktorių plėkės.

Iš patyrimo plėkas.

Jinas Širukas.
NUOTIKIAI IS GYVENIMO
SILVESTRO NABAGINSKO.
V.
(Tas.)

Išėjau į lauką žolės pjautų. Bepajaudamas išgirdau viršuje foną tai užimą. Pakelau akis akstyn, žiūriu: spiečius bičių lekia. Pagriebęs nuo galvos skribliu, kad jau leisiu — tiesiai vidurin spiečiaus! Nupuo-

Svarbus darbas.

Pakel! galvą, ar jau aušta, Ar jau metas šliaužt pas Mūsų?
Grista blauzdas kraipydamas, Tvoros baslių graibystdamas.
(Iš liaudies dainų.)

Kaip įgyti čėverykus dykai.

Pragyvenimas ant tiek iškilo kad jo visai nebesimato padėsiuose ir todėl visi šventakupiai turi tai pilvus traukyti, tai kelnes raityti, tai kitokias gimnastikas daryti kad galą suvedus su galu. Vienas draugas prisiuntė mums skyrmą kaip įgyti gražų porį čėverykų — visai dykai. Skubimam jį perduoti visiems nariams kad Kamašo banda nesuostu.

Reikia mat kartu su pasiryžimu įgyti naują čėverykų porą, pasiryžti ir apleisti dabartinę gyvenimo vietą. Nueik pas geriausį šiaučiu, kuris vien kapitalistams siuva. Leisk numieruoti dešinę koją, o del kairės paliepk truputį mažesnę siūti. Ir liepk atnešti čėverykas į namus dešimtą valandą tokios ir tokios dienos.

Dabar marš pas kitą šiaučiu, kuriam duok numieruoti kairę koją, o dešinę lai pasiuva mažesnę. Ir jam taip pat įsakyk atnešti toje pačioje dienoje ką pirmasis šiaučius, tik viena valanda vėliau.

Trečias basas žingsnis yra tas kad pirmojo šiaučiaus atneštų čėv. pasimk dešinę čėveryką, o kairę pasiųsk atgal kad truputį patampytų. Kol jį tampo ateina antro šiaučiaus gizelis su kaire koja, kurią pajimk o dešinę pasiųsk ant pasitaisymo.

Išvažiudamas neužmiršk padėkoti abiem šiaučiams už gerą darbą ir pažadėk juos pagarsinti tarpe savo draugų.

Padas.

Kupros sukimas.

Vienas ūkininkas kasę sklepa ir nežinojo kur iškastasis žemės dėti. Nuėjo pas kunigą rodos pasiklaustų. Kunigas pataręs iškasti didelę duobę ir suversti į ją iškastąsias žemes. „Bet kur dėti duobės žemes?“ paklausė ūkininkas. „Ugi iškas tokia duobę, kad pareitų visos.“

Ar ūkininkas galėjo išpildyti patarimą, ir kodėl ne? Tam, kuris prisiųs tikrą atsakymą, šventakupijui Tėvas pakasys kuprą su Tarka.

Daktarų gudrybės.

Kiekvienas ligonis žino, kad pirmiausias daktaro klausimas yra: „ka tu valgei?“ Bet ne kiekvienas ligonis žino, kad daktaras klausia tokį klausimą todėl, kad nori žinoti, ar tu labai puikiai valgei, ar prastai. Pagal valgytų brangybę jis nustato bilą kiek tave „nu-saukyti“.

Ubagas.

Moteris (norėdama duoti ubagai dešimtuką): Ar Tamsta vedęs?

Ubagas: Ka, ponute? Ar manai, kad aš prašysčiau pašalpos nuo svetimų moterų jei turėčiau savą!

Gudrus vaikas.

Tūlas bernaitis bežaidamas su sviediniu (bole) išmūso langą. Ant savininkės riksmo jis atsiprašė, kad jo tėvas yra stiklinis ir jis langą dykai pataisyšias. Na ir atsiveda jis stiklinį, o pats nubėga keliais.

Stiklius, pabaigęs darbą, sakė: Keturi dolariai už pataisymą.

— Ka, tu gi to bernačio tėvas, o jis man langą išmūšė! — Aš tą bėmaitį pirmą sykį matau savo gyvenime. Jis atėjęs pas mane sakė, kad jo motina kviečia mane langą įdėti. Ar ne Tamistos jo motina? Leidukė tik pakratė galvą.

Zingėdus pasiūlymas.

Žemo ūgio italas kaip ten apsidėdė su pusėtinai stambia vykiute, na ir pasirodė, kad laimės italui nebūta. Pagyvenęs kokį laiką, italas gauna iš juodarankių laisšką, kuriame jam rašo: „Jeigu tu neduosi 1000 dolarių mūsų pasiuntiniui, kuris pas tave apsilankys ateinančią nedėdienį, tai atminti kad tavęs laukia didelė bausmė, nes mes pavogsime tavo pačią.“

Italas greitai jiems atrasė: „Aš neturiu 1000 dolarių, ir kad ir turėčiau, jums neduociau. Bet jūsų pasiūlymas apie pačios pavogimą labai man žingėdus.“

Optimistas ir pesimistas.

Viename Londono klube, žinomas narys optimistas (tikintis į gerą), kalbėjo į draugą: — Aš pripažįstu, kad dalykai nėra taip jau geriausi šiuo žygiu; bet aš tikiu, kad mes taip kaip nors pergyvensime, nes atminti, kad mūsų turtai yra didžiausi ir kad Anglijos imperija toki didelė, kad ant jos saulė niekuomet neužsileidžia.

— Pritariu tau, — įsikišo narys, žinomas pesimistas (tikintis vis į blogą), — pritariu tau ir dar priduriu, kad neužmirštum, jog Anglijos taksų kolekto-rius niekuomet neina į lovą.

Mano vyras balamutas, Išvažiavo pasipūtęs, Parvažiavo išsišiepęs, Bučiuoj mane pasistiepięs. — Iš liaudies dainų.

Didelė bėda.

Aj, bėda, bėda, Bėda, ne bėdėlė: Biesas pasigavo Taip gerą žydėlį. — Iš liaudies dainų.

Lietuvos gelžkelių besitrūkantis.

Ateina du kaimiečiai su ryšuliais, kuriuose vėsa savo sūnams kariuomenėje maisto. Išsiperko bilietus ir laukia traukinio stoty. Ateina konduktorius ir surunka: „Pohai, meldžiū sėstis.“ Pirmas kaimietis niukteri kitam ir klausia: „Ar jau lipsime?“ Tas atsako: „Ar negirdėjai, kad tik ponus dabar šaukė?“ Antru kartu stoties viršūninkas skambina ir konduktorius surunka: „Ponai, meldžiū sėstis.“ Kadangi ponus ir dabar taktvėit, tai kaimiečiai nei krust. Antgalo jau mašinistas sušvilpė paskutinį sykį, kad traukinis jau eis. Konduktorius matydamas, kad du pasąžierai niekaip negali susitarti įlipi vagonan, netekęs kantrybės suriko: „O jūs, psia krevai, kiau-lės, ar nelpisite?“ „Ot, dabar tai mus kviečia.“ Ištare antras kaimietis lipdamas skubotai į traukinį.

DEL MŪSŲ „AMERIKOS POLITIKOS“

Visai teisingai yra sakoma — laimingos tos tautos, kurios turi savo tautiečių Amerikoje. Nes jų valstybės iždas visuomet „nepaprastomis pajamomis“ gali būti papildomas. Tenka tikl-tai atsivėlgti, kaip kitos tautos savo amerikiečius brangina, kaip antai Italai, ar Vokiečiai. Jei tokiom didelėm ir turtingom tautom jų amerikiečiai — toks svarbus gyvenimo faktorius, tai ką jau besakyti apie mus, mažus ir karo sunaikintus!

Taciau tenka konstantuoti, kad mes perdėm apsikrovę kitais darbais, nepakankamai iki šiol kreipėme dėmesį į taip sakant, mūsų „Amerikos politiką“. Ir todėl jau dabar yra susidare keletas nenormalumų, kuriuos metas jau būtų pašalinti. Mūsų amerikiečiai keliolika ar kelios dešimtys metų gyvenę Amerikoje, savaime, gyvenimo ligos galia, atsitolimo nuo Lietuvos, nuo mūsų sanprotavimų turinio, nuo mūsų mąstymo būdo, Juose išliko lietuviybė ir patriotizmas, kartais gal net daug kilnesnis, negu daugelyje mūsų,

bet jų supratimuose ir samprotavimuose yra prigiję daug, taip sakant, amerikoniškų savybių. Ir rezultate mes vienas kitą ne taip suprantame, kaip tai turėtų būti. Tai nėra normalinis dalykas. Amerikos lietuviai, kurių yra arti milijono, o vienoj Chicagoj daugiau negu bent kuriam kitam Europos mieste (Chicagoj lietuvių yra apie šimtą tūkstančių) sukūrė tam tikrą savo specialinį gyvenimą ir būdo savybes, kurių nei gti mes neturime jokios teisės, tačiau iš kurių mes galime daug pasimokinti. Todėl spaudos ir vi suomenės darbuotojams tenka didelis uždavinys — permesi susipratimo ryšį. Ne tokio susipratimo, kuris būtų paremtas skaitmenimis ar procentų lentelėmis, bet vidaus susipratimo, paremto specialinių psichologinių savybių pažinimu.

Antras dalykas — mūsų ekonominiai santykiai, kurie irgi nėra normingi. Amerikos lietuviai sunkiausiose Lietuvos valandose savo aukomis Lietuvai begaliniai daug padėjo. Bet vis dėlto valstybė negali nuolatai aukas rankioti, taip sakant, elgetuoti, ir dar labiau aukomis gventi. O amerikiečiai patriotizmo pakilimu gyvendami rodo visą atidumą, bet tik Lietuvai būtų gera. Net, pavyzdžiui, amerikietis, perkdamas kokios pramonės įstaigos šėra dažnai samprotuoja — dings, pražūs — vis viena Lietuvos naudai. O Lietuvai kaip tik būtų geriau, kad amerikietis, perkdamas šėrą kaip tiklį dabotų, kad jo pinigai neprazūtų, kad jie virstų teigiamu gamybos akstinu.

Tiesia, kiti amerikiečiai jau senai suprato šią teisybę ir susikrovė kiek kapitalo, susibūrė į bendrovę, važiuoja Lietuvos pramonę, gamybą kelti. Bet ir šios jų pastangos iš mūsų pusės nėra pakankamai įvertintos. Atvažiuoja amerikiečiai su kapitalu, bet nepažįsta vietos sąlygų, nepažįsta darbo ir apyvartos galimybių. Iškuria kokią nors bendrovę ir varo reikalą, kuris kartais nėra vietos sąlygoms pri-taikintas ir galų gale turės neišvengiamai pasibaigt pralaimėjimu. Daugelis gyvena ir verčias pinigų siuntimu ar keitimu, bet dolarių siuntimas gali dar tegtis metus, kitus, trečius, o paskui turės baigtis. Ir tuomet gal ne vienam amerikiečiui teks bankrutuoti. O vienam kitam su bankrutavus, grįžimas Amerikos lietuvių į Lietuvą sustos. — bijos iš vietos pasijudinti, bijos kapitalo dėti. Todėl jau dabar būtų metas atkreipti į tai dėmesio. Ir ar nebūtų pravar-tu, kad valdžios organai pakontroliuotų bendrovių apyskaitas, kad jos nedarytų fiktyvių balansų? Pagaliau, daugelis ameri-kiečių, atvažiavę Lietuvon su kapitalu, nesuraudę kur jį padė-ti, grįžta atgal į Ameriką, ir žinoma, dar kartą grįžtant į Lietuvą juos sunku belaukti. Todėl būtina reikalinga, kad kokia valdžios ar visuomenės į-staiga paslmtų išdirbimą viso-kių pramonės srity planų, kad atvažiavę amerikiečiai galėtų tuč tuojau imtis realingo dar-ba. Be tokios įstaigos mes ga-lime labai daug nukentėti, ir čia būtų kalgas tikslai mūsų ap-sileidimas.

„Lietuva“

VIENYBĖS SĖRAS TIKTAI 10 DOL.

LIETUVON.
Siek Lietuvon gaidų, nes ten yra jų reikalingi. II, III ir IV kvartetai (šokams) maišyti kvartetai, po 25c. už kvartetą.
„Birutė“ arja — 30c. „Ves-tuvės“, Jamosios arja — 35c.
„Kregždė“, duetas 30c. „Eglė“, opera, duetas 75c. „Girių Ka-ralius“ opera 3 dolariai. „Kank-lės“ 1918 m. kompletas 1 dol.
50c. „Kanklės“ 1919 m. (vie-nam asmuviu) 1 d. 50 c. Mu-zikos žodynėlis 25c. V. asmu-viui, duetas 50c. Registrato-rius perimamas Lietuvon 30c.
Siek pinigų šio antraštas: —
M. PETRAUSKAS
769 Broadway, 8o, Boston, Mass.

GERIAUSIAS BUDAS PRAPLATINIMUI BIZNIO — YRA INDETI
APGARSINIMĄ „VIENYBĖJE“

Tel. 2320 Greenpoint — Telephone 7847 Main
GRABORIUS
JUOZAS GARŠVA
Mano firma gerai atlieka sekantius darbus: libals-muonų ir hido-jo mirastus ant riskų kapinių. Graborius parve-šiu nuo papras-čiausių iki pra-kliausią. Para-maudu karie-tas laidotuvas, veselioms, kri-stymoms ir ki-tiems pasivainė-jimams.
Viršui minėtai reikalais kreipkitės pas mane, o busi užgandinti.
231 BEDFORD AVE. OFFISAI: 264 FRONT STR.
BROOKLYN, NEW YORK.

SAVAITINIS MOKSLO, LITERATūros ir POLITIKOS
ASTUONIŲ PUSLAPIŲ LAIKRASTIS

DIRVA

„Dirva“ yra didelio formato laikraštis, talpina daug žinių iš viso pasaulio, Amerikos ir Lietuvos, taipgi turi daugybę mokslų-populiarizac. raštų, dailiosios literatūros ir eilių su gražiais juokų skyriais, perversiančiais visus kitus mūsų laikraščius.

„Dirva“ bendradarbiauja gabiausi Amerikoje esantieji lito-ratai ir už tai „Dirva“ visu kno skiriasi nuo kitų laikraščių.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50 Kanadoje 3.00
Lietuvoje 3.50 Pusmetinės pren. pusiau to.

Pasiųsiurkimui siunčiama numeris dovanai. Taipgi „Dirva“ savo užsirašiusiems seniams ir naujiems skaitytojams duoda didesnę do-vanas knygomis.

D I R V A

7907 SUPERIOR AVE., CLEVELAND, OHIO.

NAUJI RASTAI

Sekantios naujai išleistos knygos, galima gauti „Vienybės“ administracijoje nurodytomis kainomis
Filosofijos Straipsniai, V. J. Budrikas. Prakal-boje sakoma: „Si knyga nušviečia ir pagelbės visuo-menei plačiai pažinti kaip pavienius filosofus taip į-vairias teorijas bei klausimus.“ Pustl. 232. Kaina \$1.00
Marija Bočkareva, parašė Don Levin, vertė K. S. K. Šioje knygoje aprašoma gyvenimas ir darbai pa-garsėjusios rusės Bočkarevos kuri sutvėrė Kerenškio laikais moterų kareivų batalijoną. Pustl. 295. Kaina \$1.25.

Trimitas. Eilių ir deklamacijų knyga. Parašė K. S. Karpavičius. Rinkinyje įvairių eilių, iš kurių yra ir labai gražių. Pustl. 141. Kaina 50c.
Sesėliai, parašė Tulelis. Apart tos žingėdžios apy-sakos telpa dar keletas apysakų garsaus francūzo rašėjo Guy de Maupassant. Pustl. 160. Kaina 50c.
Tautos Vainikas, rinkinys naujausių mūsų poetų eilių. Pustl. 144. Kaina 50c.
Užkeikta mergelė, kaina 25c.
Trentinis, kaina 25c. Du nauji teatro veikalai.

Užsakymus siųskite:

VIENYBĖ

193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

APSAUGOK SAVE IR SAVO PINIGUS

—0—

„VIENYBĖS“ bendrovė siūnia pinigų Lie-tuvon ir į visas dalis svieto — saugiai, greitai ir žemiausiu kursu.

„VIENYBĖS“ bendrovė parduoda laivakor-tes ant visų linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos. Išrū-pina važiuojantiems pasportus ir patinka kelei-vius ant visų New Yorko stočių, nes turėdama nuosavą automobilį, pristato bagažus ant laivo, ir keleviams parūpina nakvynes.

Jeigu nori saviškiems pasiūsti pinigų ir kad jie pinigų teisingai gautų, siųsk per „Vienybę.“
Jeigu važiuoji Lietuvon ir nori turėti saugią kelionę, pirk laivakortę „Vienybėje.“

Pirm negu darysi žingsnius šiuose reika-luose, pirmiausia mūs užklausk, adresuodamas:

LITHUANIAN VIENYBE PUBL. CO.

193—197 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

Garsinkitės Vienybėje

Susivienijimas Liet. Amerikoje

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KU-RIOS TURTAS VIRŠIJA \$300,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$212,512.80 pomirtinių. Pasalpų išmokėta \$200,719.70.

SLA. knopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį „Tėvynė“ dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtiniai skyriai — \$150, 300, 600 ir 1000

Pasalpos Skyriai — \$6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America
307 W. 30th Street, New York, N. Y.

Bruselio Derybos

III.

Askenazy pasipriešino, reikalaujamas Vilniaus klausimą svarstyti visai atskirai ir savarankiškai. Jis priminė, kad Vilniaus klausimas turėtų būti išrištas plebiscitu, bet Lietuvių Valdžia esą darysi visokių priekaištų ir Tautų Sąjungos Taryba tą būdą atmetė.

Cia Galvanauskas užprotestavo prieš neteisimą faktų aiškinimą. Tada Hymansas perbėgo plebiscito istoriją ir prirodė, kad plebiscitas negalėjo būti įvykdytas dėl Želigovskio avanso ir lenkų kariuomenės pasiklikimo Vilniaus srityje. Gi T. S. Junga nenorėjo neteisingo, iškreipto plebiscito, tokiose sąlygose.

Užbaigdamas posėdį Hymansas pabrėžė, kad šios derybos turi užtikslinti bendrą pamatą, kurį patiekia abiem delegacijoms, kaip svarstymo pamatą. Taip tai esą jos nepriešingai prie nieko. Abi delegacijos jo pasiūlymą priėmė. Tad padaryta pertrauka šešioms dienoms.

Sekantis posėdis įvyko geg. 20. Pirmiausia Hymansas perskaitė Askenazy laišką, rašytą geg. 15 dieną, kuriame cituojama anglų premiero, Lloyd George parlamento pasakyti žodžiai: „Lithuania, by a settlement to which America was a party, as well as France and Italy and Britain, was given Vilna.“ (Tam tikru sutarimu, kuriame dalyvavo Amerika, Francija, Italija ir Anglija, Vilnius buvo nukurtas Lietuvai).

Tad Askenazy sakė, kad jeigu taip, tai nebėra priežasties vesti šitas derybas toliau. Po to Hymansas perskaitė savo projektą (kurio pamatinės mintys, suteikęs lenkas grafas Babianskis). Svarbiausi projekto punktai yra šie:

I. Abi valstybės pripažįsta viena antros nepriklausomybę ir suverenitetą, jos pripažįsta bendrus interesus, dėl kurių randasi būtinas reikalas sudaryti bendradarbiavimo sistemą, paremtą tam tikromis konvencijomis ir nuolatinėmis ryšių organų įkurimu.

Vilnius ir jo teritorija nuo senovės buvę slavų gyvenamasis plotas, kurį lietuviai 14 amžiuje (Gedimino laikais) pagrobė. Vilniaus universitetas niekada nieko bendro neturėjęs su lietuvių kultūra, jis visada buvęs lenkiškas. Jį atvaizdina didžiausias lenkų tautinis poetas Mickevičius, kaip lenkų kovas su rusais atvaizduoja didysis lenkų patriotas Kosciuszka. Lietuvos sutartis su rusais neturi jokios juridinės reikšmės, nes lenkų pergalės išgelbėjo netik Vilnių, bet ir Kauną nuo rusų. Statistika parodanti kad lenkų Vilniuje yra 63 nuosimėčiai, o lietuvių 10. Ekonominė gi padėtis Vilniuje labai pagerėjusi dėka Lenkijos pagalbos.

Išskausęs abi pusi Hymansas pasiūlė sudaryti bendrą pamatą, kurį patiekia abiem delegacijoms, kaip svarstymo pamatą. Taip tai esą jos nepriešingai prie nieko. Abi delegacijos jo pasiūlymą priėmė. Tad padaryta pertrauka šešioms dienoms.

Sekantis posėdis įvyko geg. 20. Pirmiausia Hymansas perskaitė Askenazy laišką, rašytą geg. 15 dieną, kuriame cituojama anglų premiero, Lloyd George parlamento pasakyti žodžiai: „Lithuania, by a settlement to which America was a party, as well as France and Italy and Britain, was given Vilna.“ (Tam tikru sutarimu, kuriame dalyvavo Amerika, Francija, Italija ir Anglija, Vilnius buvo nukurtas Lietuvai).

Tad Askenazy sakė, kad jeigu taip, tai nebėra priežasties vesti šitas derybas toliau. Po to Hymansas perskaitė savo projektą (kurio pamatinės mintys, suteikęs lenkas grafas Babianskis). Svarbiausi projekto punktai yra šie:

I. Abi valstybės pripažįsta viena antros nepriklausomybę ir suverenitetą, jos pripažįsta bendrus interesus, dėl kurių randasi būtinas reikalas sudaryti bendradarbiavimo sistemą, paremtą tam tikromis konvencijomis ir nuolatinėmis ryšių organų įkurimu.

remtą tam tikromis konvencijomis ir nuolatinėmis ryšių organų įkurimu.

II. Siena tarp Lenkijos ir Lietuvos valstybės eina Kurzo linija iki Nemuno, išilgai Nemuno iki Druskininkų, toliau linija: Druskininkai, Sena Rūda, Jezioro, pasiekia Nemuną iki Berezinos įtakos, tiesia linija iki susitikimo su Rusijos siena, nustatyta Bygos sutarties.

III. Lietuvos Vyriausybė pasiūdo konstitucijos įstatymu sudaryti iš Lietuvos federacinę valstybę iš dvejų autonomijų Kauno ir Vilniaus kantonų. Siena tarp tų dvejų kantonų eina maždaug dabartinė neitrė zona.

IV. Kantonai bus organizuoti pamatais panašiais Šveicarijos kantonams ir Centralinė Vyriausybė turės tas pačias kaip Federacijos Vyriausybė Berne (Šveicarijos sostinė). Federacijos sostinė bus Vilniuje.

V. Armija bus organizuojama sričių saukimo pamatais su viena vadovybe.

VI. Oficialės kalbos visoj valstybės bus lenkų ir lietuvių.

Toliau eina punktai dėl vienos užsienio reikalų ministerijos, kariuomenės ir įsteigimo nuo latinio arbitražo komiteto, kuris spręstų iškiliančius ginčus.

Hymansas pasiūlė geg. 23 d. del savo projekto diskusijų, bet tą dieną praverė abi delegacijos atsakydamos į savo memorialus dėl Vilniaus. Lietuvių atmetė Vilniaus universiteto lenkiškumą ir kartu ir Kosciuszkos ir Mickevičiaus. Tas labai užgavo Askenazy. Jis tada perskaitė ilgą savo memorialą.

Pagal jo, Didžioji Lietuvių Kunigaikštija niekada nebuvusi grynai lietuvių valstybė. Ją esą sukūrė kokie ten normanų karininkai, kurie užkariavę tas žemes ir ten apsigyveno. Esą nėra nei vieno valstybinio dokumento lietuvių kalboje, o kunigaikščių dvaruose visi būvę slavai. Lietuvių Kunigaikštijos sostinė buvusi Krakau, o ne Vilnius. Kai Vilniuje įsikūręs Gediminas, tai miestas buvęs visai ne lietuviškas, bet gudų, vokiečių, lenkų ir žydų. Lietuvių esą neturėję nei komersantų, nei amatinkų ir niekuo neprisiidę prie miesto plėtoties. Etnografinis Lietuvos galvalas — tai būvę tik „muzikai“, maždaug dabartinės žemaitijos ribose, kur turėjo savo kalbą. Toliau išrodinėjama vėl, kad Vilniaus Universitetas, buvęs lenkų dvaisios kūriny, kad Kosciuszka, Mickevičius ir Pilsudskis yra žymiausi lenkų darbuotojai ir kilę iš Vilnijos, kad ekonomikai Vilniaus sritis priklausanti Lenkijai, kurį ją išlaiko, kad lietuviai imperialistai, ir tam panašiai. Posėdis tuomi ir baigėsi. Lietuvių pasiūlymą sau teisę atsakyti į lenkų prasimanymus vėliau.

Geg. 24 lietuvių delegacija žodžiu klausinėjo Hymano kodėl jis įdėjo tą ar kitą punktą savo projekte. Būtent, dėl punkto II:

Del kurių priežasčių, vedant sieną tarp Lietuvos ir Lenkijos, Lenkijai iš vienos pusės skiriama teritorija, grynai lietuviška — Seinų ir Punsko, taip pat Gardino miestą su jo teritorija, kuri geografiniai ir ekonominiai linksta Lietuvon, o iš antros pusės buvusius Vileikos ir Džnos apskrįčius ir Minsko teritorijos dalį, kurios visai ne lietuvių, atiduodama Lietuvai?

Del kitų projekto punktų buvo klausama, kodėl Lietuva turi būti sutvarkyta kantonų sistema, kuomet didžiosios valstybės darydamos sutartis su mažomis tik toms sritims įieškojo autonomijos, kurios ištiesai vienodos tautiškume ir priklausos svetimos tautos valstybei.

Vilniaus gi srities gyventojai nėra vienodi tautybėje. Vėl, kodėl lenkų kalba pripažįstama oficialė visoje valstybėje greta lietuvių kalbos, kuomet Versalės sutartyje didžiosios valstybės pripažįsta vienos oficialės kalbos principą valstybėse kur tautos maišytos.

Hymansas atsakė, kad kantonus jis siūlė iš politinių motyvų. Jis matė, kad Vilniaus srityje yra stiprus lenkų gaivalas, kuriam reikalingas šoks toks savitumas. Todėl jis ir pasiūlė kantoninę sistemą kaip kompromisą, kuris priimtinas abiem valstybėms. Dvi oficialės kalbos irgi esančios kompromisas. Kas del Punsko, tai Hymansui žinoma, kad Varšavoje sutinka čionai daryti pataisymų, o jei Lietuvai būtų pripinta liepos 12 d. sutarties sienos, tai Vileika ir Disna taptu be susisiekimo su Lenkija, kas teiktų sunkenybių toms sritims.

Paaikšinęs Hymansas siūlė, kad abi delegacijos išsireikštų del projekto. Lietuvos delegacija pareikalavo, kad pirmą lenkai išsireikštų, nes esą jie dar ikišiol nieko gero nepasiūlė, o dalyvauja tik kaip kritikai. Todėl Hymansas pasiūlė, kad abi delegacijos raštu ir vienu sykiu pareikštų savo atsakymus į sekantį klausimą: „Ar jos sutinka priimti jo projektą kaip diskusijų bazę.“ Atsakymai turi būti jam priduoti jo būte, geg. 27 d. vakare, o perskaityti ant rytojaus.

(Toliaus Bus)

kalbos principą valstybėse kur tautos maišytos.

Hymansas atsakė, kad kantonus jis siūlė iš politinių motyvų. Jis matė, kad Vilniaus srityje yra stiprus lenkų gaivalas, kuriam reikalingas šoks toks savitumas. Todėl jis ir pasiūlė kantoninę sistemą kaip kompromisą, kuris priimtinas abiem valstybėms. Dvi oficialės kalbos irgi esančios kompromisas. Kas del Punsko, tai Hymansui žinoma, kad Varšavoje sutinka čionai daryti pataisymų, o jei Lietuvai būtų pripinta liepos 12 d. sutarties sienos, tai Vileika ir Disna taptu be susisiekimo su Lenkija, kas teiktų sunkenybių toms sritims.

Paaikšinęs Hymansas siūlė, kad abi delegacijos išsireikštų del projekto. Lietuvos delegacija pareikalavo, kad pirmą lenkai išsireikštų, nes esą jie dar ikišiol nieko gero nepasiūlė, o dalyvauja tik kaip kritikai. Todėl Hymansas pasiūlė, kad abi delegacijos raštu ir vienu sykiu pareikštų savo atsakymus į sekantį klausimą: „Ar jos sutinka priimti jo projektą kaip diskusijų bazę.“ Atsakymai turi būti jam priduoti jo būte, geg. 27 d. vakare, o perskaityti ant rytojaus.

(Toliaus Bus)

Prie polemikos apie L. Raud. Kryžių

(Veikėto laiškas iš Lietuvos)

Gyvenu sugrįžęs demokratinėje Lietuvos respublikoje ir jaučiuosi labai patenkintu; tik tiek, kad ką maniau, būdamas Amerikoje, pagrįžęs užsiminti, tai to nesuirsadai.

Parvažiavęs į Lietuvą pasiukubinau atsilankyti į Lietuvos Raud. Kryžių, kad sužinojus, kas mē dalykas, kad Amerikos krikščionys demokratai (klerikalai) per savo spaudą ir gyvu žodžiu juodina L. R. Kryžių. Todėl aš mēdžiau Dr. P. Mažylio, kaip L. R. K. vyriausio gydytojaus, kad pasiūstų į Amerikos laikraščius L. R. K. darbuotės apskaitą ir tartų žodelį prieš smelztus. Dr. P. Mažylius pilnai sutiko suteikti amerikiečiams pilnas žinias.

Man su juo besikalbant, jį pasakė, kad, girdi, koks ten iš Amerikos atvažiavęs dr. Rutkauskas, griežtai reikalavęs, kad L. R. K. gautos aukos iš Amerikos tuojaus būtų išdalintos, kur sulys mūsų L. R. K. nusistatymo netinka. Sulys mūsų L. R. K. narių nusistatymo, iš Amerikos aukos gautos turi būti dalinamos nužiūrint gyvą ir tikrą reikalą, bet visgi neįsimant paskutinio skatiko iš kasos, kadangi mūsų priešas želi-govskis dar tebetorioja ir nuogi-za žmones Vilniaus žemėse ir diena už dienos gali atsiverti tiesiog apvertimas padėjimas Vilniaus krašto gyventojų, ir tada nėsant nei skatiko kasoje, kas reiktų daryti ar ponas Rutkauskas? tai atsakys? Todėl mes, sako, orientuojamės tikri tikriausiais dėsniais, ir visiems užmetimams nėra vietos.

Teisingieji Lietuvos sūnūs bei dukterys nepaklausys šmeižtų, bet rems mūsų šalies Raudonąjį Kryžių. Siuntinėjimas atų p. Stulginskiui tai yra asmenis dalykas; jos nėra priskaitomos prie visuomenės, nors jis būtų ir geriausias žmogumi.

Siaip nauja mažai kas yra. Iš Rusijos labai daug grįžta žmonių. Kaip jie pasakoja apie bolševikišką „rojų“, tai yra baisus ir apvertintas padėjimas ta mē „rojuje.“ P. Petronis. Skapiškis.

VIŠUOTINIA ISTORIJA — Kaina \$1.00 — „Vienybė“ 193 Grand St., B'klyn, N. Y.

Lietuvos bonai — Žulikovskiams galas.

Kas nenori pirkti bono — tai nori būti lenkų bernu.

IS PO RUSIJOS SMEKLOS (Rašo V. Kasparavičiui, i Brooklyn, N. Y.)

Lietuva. — Rugp. 4, 1921. —

Mielas broli: — Rašau po tiek laiko persiskyrimo, kuomet Europą užėjo karo debesiai ir daugeliui iš mūsų prisiėjo išsidanginti iš Lietuvos į tolimus Rusijos kraštus ir man teko būti hubrukam net į Penzos miestą. Visko tai teko pergyventi, belaukiant iki perėis visos tos audros ir pakol atėjo laimuzės valanda, kuomet davė praleidimą išvažiuoti mielon Lietuvon.

Buvo tai dar 1918 m., kuomet molio galiūnas caras išvirsto iš sosto ir prasidėjo Rusijos pilietinės karės. Tuomet tai išliko bodševikų partija, kuri uždarė visus kelius, kad savo valia negalėjai nei vieno žingsnio niekur nužengti.

Nuo tų laikų ir prasidėjo didelis Rusijoje badas. Duonos svaras kainavo 4,000 rublių, mėsos sv. 15,000 rb., o drabužių senam plėčiūnui mokėjo 400, 000 rb. Gyvulių: karvei mokėjo 2 milijonu rb., o arkliui 5 milijonus! Žodžiu sakant, joks daiktas nebebuvo įperkamas, kadangi nieko nebuvo. Bėdinas darbininkas buvo prapuolęs bėdoje...

Bolševikų valdžia davė ant dienos po ketvirtą dalį savo duonos, o uždėdaris mėnesinis buvo apie 3,000 rb. Mėnesį išdirbęs galėjai pusantro svoro duonos nusipirkti! Daugeliui prisiėjo parduoti nuo nugaros paskutinius marškinius už šmolės duonos.

Reikia priminti, kad bolševikų valdžia tuomet susidėjo iš turmininkų ir katargininkų. Valdinkai atėmė iš ponų žemes, iš pabrūkintų dirbtuvės, iš pirklių krautaves, iš turčių pinigų, ir visus privertė darbą dirbti. Taip prirakino prie darbo, kad valios neturėjai neiti prie darbo, nes labai baudė ka-lėjimu!

Dabar jau išskliuvau nuo tos smėklos, koki Rusijoje teko matyti ir pergyventi. Turėjau pusantro mėnesio kelionės. Labai suvargau, bado prikentėjau, ir tik tai alkanas savo gyvastį įnešiau į mielą Tėvynę Lietuvą. Rodos, kad saulė aiškiau užtekojo savo šviesiais spinduliais. Net širdį suspaudė, kaip pamislijau: Ak tu brangi Lietuva, mano Močiute! Kiek tu nukentėjai nuo to karės nevidono ir dar vis tebegyvuoji, ir visko pertekdama: ir duonos ir apsidėdimo!

Mat Lietuvos žmonės dorūs, labai suteigia, kaip žemės šmotelį apdirbti, drabužių pasigamininti ir nuo priešininko apsiginti. Visai ne taip kaip rusai, kurie nieko nemoka: nei žemės įgyvent, nei drabužių pasigamininti; jie tik tai žino kur pavogti, ar kur išplėsti...

Tai gi mes, sugrįžusi iš tos baisiosios Rusijos tremtiniai, tu rime viltį, kad savo tėvynėje Lietuvoje veikiai atsigauname ir naują laimingą gyvenimą susikursime. Ant. Kasparaitis.

GAMTA VERDA ŽUVIS

Pietų Amerikoje yra vulkanas varžu Tunguragua. Jo šone randasi ežeras, kuris, matyti, turi susinėsimų su kalno gerkle, pro kurią išmetama degė akmenys (lava) ir garai, nes, vulkanui veikiant, kartu su akmenais išsitema ir keptos žuvis. Jos, matyti, paeina iš ežero, ir kalno gerkle ją įsiurbia kartu su vandeniu, iškepina karštoje lavoje, ir išmeta lauk. Taip bent mokslininkai aiškina.

Bet apylinkės indijonai laikosi kitokių nuomonių. Jie, būtent, sako, kad dievas gyvena Tunguragua, supykstas ir lava užlieja jų laukus, ir sunaikina jų duoną. Bet dievas nėra visai perpykęs ir vietoje atimtos duonos duoda keptos žuvis, kad jo garbintojai bado nekęstų.

NEPERZENK RUBEŽIŲ!

Jei per greitai važiuosi, tai teisėjas tave nubaus. O jei per daug valgysi, tai pilvas tave nubaus. Bauda apsiereiskia, kuomet pradėdi jausties sunkiu, tinginiu. Pilvas negali atlikti savo darbo ir tu turi jam pagelbėti nusikratyti pasekmių tavo apsirijimo. Geriausia pagalba yra Trinerio Kartus Vynas. Šitas vaistas išvalys tavo vidurius nesumenkindama kūno, pri-gelbės virškinimui ir padidins apetitą. Atgaivindamas nervų sistemą jis pašalins sunkybės, tingėjimo jausmą, kurį pagamina nuodai viduriuose. Paklausk savo aptiekoriaus taipgi apie kitus Trinerio vaistus. Trinerio Linimentas pavyzdžiui yra geras del raumatinizmo, niksterėjimų, neuralgijos, skaudančių raumenų, ir tt. Mr. B. Vietti rašė mums iš Redding, Cal. Rugp. 4, 1921: „Aš išbandžiau Trinerio Linimentą ir radau, kad jis geriausias kokiųs vartojau. Aš jį rekomenduoju savo draugams.“

Severos Gyduotes užlaiko Sėdymos, sveikata.

Nervutos, Sunaikintos Moterės

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

AR PIRKOTE DIENRASHO B-VES SĖRĄ?

Jei ne, Tai Kodel ne?

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

Telephone 4256 Market

LIETUVIS ADVOKATAS GEORGE MATULEWICH

Attorney-at-Law 810 Broad Street

Newark, N. J. Room 810 National State Bank Building

JONAS S. LOPATTO

Attorney and Counsellor-at-Law

Lietuvis advokatas pabaigo Pennsylvania Universiteto, užima vargų proq visuose teismuose

Ofisas runuose 308-9-10 Coal Exchange Building

Cor. River and West Market St. Wilkes Barre, Pa.

Bel. Tel. 1864. Residence 3532 J.

HERMAN APELER, UZEIGA

Puikūs užkandžiai ir geri Cigareti 398 GRAND STREET

kampas Rodney St B'klyn, N. Y.

Spaudos Darbus

ATLIEKAME

Greitai-Gražiai-Pigia

SPAUSDINAME:

Knygas, Konstitucijas Afisas, Laikams Po-pieras, Konvertus, Vizitines Kortele, Pla-katus, Biliams Tikie-tus, Vestuves ar Bankietams Užkietim-is ir tt.

VIENYBĖ 193 Grand Street Brooklyn, N. Y.

Reikale Kreipkitės pas mus.

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gydymo tu ypatyngi nusiropėjimu, netvarky ir ner-reguliariskumy, kurėmis moterys kenčia. Gaukite pas sava Aptiekoriaus šanden.

Prekė \$1.25.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Severa's Regulator

(Severa Regulatoriu). Kuris yra rekomenduotas del gyd

